

L'esterilització forçada de les dones inuit a Groenlàndia

Introducció.

A l'octubre de 2023, 67 dones groenlandeses van denunciar al govern de Dinamarca per haver-los col·locat un DIU com a mètode de planificació familiar sense el seu consentiment. Durant anys moltes no s'explicaven el perquè de la seva infertilitat o dels seus problemes ginecològics (sagnat, menstruacions molt doloroses, etc.), fins que, en una visita al ginecòleg, descobrien que els havien implantat un DIU. La psicòloga Naja Lyberth va ser la primera víctima a denunciar el cas públicament i va descobrir que moltes altres dones del país havien passat per procediments similars al seu durant la seva adolescència o joventut. Ara elles demanden al govern danès, al qual els groenlandesos van estar sotmesos com a colònia i del qual ara són territori semi sobirà, que indemnitzi amb 300.000 corones a cadascuna de les seves víctimes.

La situació de les dones a Groenlàndia

En 2022 el govern danès va desclassificar un dels seus arxius anomenat la campanya de l'espiral, en el qual es detallava el pla per a evitar que la

població groenlandesa continués augmentant. Aquesta campanya consistia a implantar DIUs en 4500 dones, justament la meitat d'aquelles que estaven en edat fèrtil entre els anys 60 i 70. Les hi convencien que anaven a practicar-los una revisió rutinària quan se'ls introduïa el DIU. Moltes d'elles eren menors d'edat i ni tan sols eren sexualment actives quan se'ls va practicar l'operació. Durant els anys 50 va haver-hi un augment de la població a Groenlàndia gràcies al creixement econòmic i a les millores sanitàries. Això suposava una amenaça per al govern danès, ja que quanta més gent calgués mantenir més difícil de finançar seria l'Estat groenlandès. Així que van decidir controlar el creixement de la població a través de la imposició de DIUs en adolescents des dels tretze anys (encara que algunes fonts afirmen que les més joves tan sols tenien onze anys).

Aquest procediment es realitzava sense el consentiment de les pròpies joves ni el dels seus pares. Els pares fins i tot desconeixien l'operació després d'haver-se fet, atès que les noies es negaven a parlar del tema. La

pròpia Lyberth explica que el què va viure va ser un abús sexual per part del metge en posar-li el dispositiu, que era massa gran per al seu cos en aquest moment. Ella tenia entre tretze i catorze anys quan la hi va enviar a l'hospital per a la revisió mèdica rutinària de l'escola, cosa que rares vegades es feia per a aquestes proves. Recorda veure el DIU i sofrir molt de dolor, és més, el descriu com la pitjor experiència de la seva vida. No podia parlar d'això amb els seus pares perquè no volia explicar aquest abús. Durant anys va guardar silenci fins que va decidir parlar, descobrint casos per tot el país. Moltes dones han sofert forts dolors, infeccions

Font: News.com.au

abdominals i hemorràgies internes; mentre que algunes van arribar a quedar infèrtils a causa de les complicacions que comportava aquest DIU i fins i tot hi ha casos on se'ls ha hagut d'extreure l'úter.

Ara elles exigeixen que les hi indemnitzin per la violació dels seus drets reproductius a més de pels traumes psicològics i danys físics. Després de la desclassificació de la campanya de l'espiral, el govern de Groenlàndia ha ofert ajuda psicològica a les víctimes, però el govern de Dinamarca encara no

ha actuat. De moment estan realitzant una recerca conjunta sobre els DIU i altres pràctiques de prevenció entre 1960 i 1991 juntament amb Groenlàndia que finalitzarà en 2025. Això indigna a les dones perquè, segons explica Lyberth: “Les més grans tenim més de 80 anys, no podem esperar més”, “mentre visquem volem recuperar la nostra autoestima i el respecte als nostres úters”.

Últimament ha sortit a la llum que aquest procediment ha continuat a menor escala després dels anys 70. Una dona va descobrir que portava posat un DIU al 2009 quan va ser al ginecòleg per a saber la causa dels seus problemes per a concebre. També va haver-hi un cas en 2014 d'una dona que va rebre una injecció abortiva sense el seu consentiment.

Els kalaallit de Groenlàndia i la seva relació amb Dinamarca.

Groenlàndia és un país on la majoria de la població és inuit (anteriorment coneguts com a esquimals), una ètnia pròpia de l'Àrtic amb poblacions repartides per aquest país, Alaska i el Canadà. Recentment s'utilitza el terme kalaallit per a designar a la població inuit de l'illa. La seva economia es basava principalment en la caça i la pesca de subsistència (que avui dia continua tenint molt de pes en la seva economia) encara que en l'últim mig segle s'han desenvolupat diversos sectors. Fins a finals dels 70 van viure en una colònia danesa, que posteriorment es convertiria en un país

semi sobirà. Això vol dir que fins a aquest moment les autoritats daneses actuaven com una metròpolis, controlant el govern groenlandès i a tota la seva població. Va ser en aquest context en el qual es va implantar la campanya de l'espiral, juntament amb altres mesures per a fer que la cultura de Dinamarca prevalgués sobre la del poble kalaallit. S'ensenyava danès en les classes i aquells alumnes que ho parlessin millor serien portats a Dinamarca a estudiar, aconseguint una elit intel·lectual de parla danesa a Groenlàndia. A més, es van mantenir les desigualtats entre la colònia i la metròpolis, atès que una persona tindria un salari inferior al d'algú amb la mateixa formació i ocupació que visqués a Dinamarca. També va haver-hi casos com el del poble miner de Qutdligssat, la mina del qual va tancar. Així que el govern va decidir desplaçar la seva població a pobles costaners més grans sense tenir en compte les conseqüències d'un desplaçament forçós. Això va portar a la separació de famílies, atur, alcoholisme i suïcidis. El desgrat de la població inuit per aquest fet va ser el detonant per la qual cosa en 1976 es va crear el campament d'estiu Assivik, que promocionava la cultura inuit. Aquest campament va suposar una revolució, creant les bases de la universitat de Groenlàndia, perquè molts dels seus participants es van convertir en els primers professors; i a més es va crear el partit Ataqatigiit, de tall independentista groenlandès. Així mateix, van servir per a mantenir les seves tradicions vives.

Des dels anys 80 s'han creat institucions groenlandeses pel què s'ha valorat més la cultura inuit i la llengua oficial del país. Els kalaallit ja no formen part d'una colònia, encara que continuen depenent dels danesos a alguns àmbits, sobretot a l'econòmic. El govern de Dinamarca encara s'encarrega d'administrar la moneda, els afers exteriors i de seguretat, a més del sistema de justícia. De fet, els únics vols per a viatjar a Groenlàndia que estan actius durant tot l'any s'enlairen des de Copenhaguen (amb excepció d'una línia aèria que surt de Reykjavík durant els mesos de primavera i estiu). Actualment al país hi ha uns 57.000 habitants, la majoria dels quals són d'ètnia kalaallit, que ja no poden mantenir-se només amb la caça i necessiten de béns de consum importats.

La generació robada.

Les dones a les quals van sotmetre a la campanya de l'espiral pertanyen a l'ètnia kalaallit. Denuncien el paternalisme amb el qual s'han justificat accions contra el seu poble, atès que l'esterilització forçada es va dur a terme per a poder mantenir econòmicament a una població cada vegada més extensa. A més, va haver-hi una doble discriminació cap a elles atès que se'ls va implantar el DIU per ser dones capaces de concebre i per pertànyer a una altra ètnia. El govern danès dels 50 i 60 va observar que aquesta ètnia començava a tenir més fills pel creixement econòmic i les millores sanitàries i va decidir utilitzar tècniques de planificació familiar

forçades en la meitat de la població de l'illa. És més, va utilitzar a nenes i adolescents, a les quals va sotmetre a operacions perjudicials per a la seva salut, robant-los la possibilitat de decidir sobre la seva capacitat de tenir fills. Això ha provocat traumes a moltes dones inuit, que no sabien per què no es podien quedar embarassades o que han sofert problemes físics o fins i tot mentals (a les quals recordaven l'operació) a causa del DIU. Aquí es mostra el desinterès del govern danès en la salut de les dones que van ser sotmeses al procediment, encara que es consideren una metròpolis "bona", segons els seus historiadors.

Les dones kalaallit afectades només volen sortir endavant i recuperar el respecte als seus úters. Elles demanden una justa compensació pels danys físics i psicològics provocats per l'operació, un profund trauma amb el qual algunes porten carregant fins als 80 anys. La recerca conjunta dels governs danès i groenlandès és un pas endavant en la restauració de la dignitat d'aquest poble, però moltes d'elles el consideren insuficientment ràpid, atès que temen que la compensació arribi massa tard a causa de l'edat de les primeres víctimes. Dinamarca ja va indemnitzar i es va disculpar davant sis inuit als quals van apartar dels seus pares durant la seva infància per a crear una elit de parla danesa al país. Les afectades per la campanya del espiral pretendrien aconseguir una compensació similar a aquesta. El 4 de març de 2024, 143 dones han

tornat a denunciar el cas, esperant que es faci justícia al més aviat possible.

Conclusió.

Les dones kalaallit afectades volen rebre una compensació pels danys soferts, i per la violació dels drets humans als quals les van sotmetre. Elles han estat utilitzades per al genocidi de la meitat de la població, perquè mai van poder triar si volien ser mares o no. La indemnització es farà esperar uns anys, en acabar la investigació, la qual cosa suposarà una espera encara major per a les víctimes. Aquesta mesura és insuficientment ràpida, per l'avançada edat d'algunes dones; a més, no inclou els casos dels últims trenta anys. Groenlàndia va recuperar el control sobre el seu

sistema sanitari en 1991, la qual cosa fa molt estrany que hi hagi hagut un cas d'esterilització forçosa en 2014. Encara que és veritat que hi ha hagut casos d'aquest tipus després de la campanya de l'esprial oficial (entre els anys 60 i 70), aquest últim no deixa de ser un esdeveniment inesperat. El govern danès ha afirmat que no té constància de casos tan recents, així que és difícil de demostrar si aquesta campanya va continuar després dels noranta. El que ens porta a pensar: fins a quin punt controla Groenlàndia la seva sanitat?

Susana Merino Lozano

Estudiant del Màster en Relacions Internacionals,
Seguretat i Desenvolupament
Universitat Autònoma de Barcelona.

Referències bibliogràfiques:

- Benaamari, Omar. 2024. "Casi 150 mujeres indígenas denuncian a Dinamarca: las obligaron a ponerse DIU cuando eran niñas". *El Español*, 5 de marzo. Disponible en: https://www.elespanol.com/enclave-ods/noticias/20240305/mujeres-denuncian-gobierno-danes-haberlas-obligado-ponerse-diu-ninas/837666411_0.html (consultado por última vez el 18/03/2024).
- Cabot, Cyrielle. 2023. "'Like Knives penetrating me': Greenland's victims of forced contraception seek justice". *France 24*, 25 de noviembre. Disponible en: <https://www.france24.com/en/europe/20231125-like-knives-penetrating-me-greenland-s-victims-of-forced-contraception-seek-justice> (consultado por última vez el 18/03/2024).
- Cooney, Christie. 2023. "Greenland women seek compensation over involuntary birth control". *BBC News*, 3 de octubre. Disponible en: <https://www.bbc.com/news/world-europe-66990670> (consultado por última vez el 18/03/2024).

- Fornal, Justin. 2023. "This is the one of the last places on Earth to explore an ancient Arctic life". National Geographic, 13 de diciembre. Disponible en: <https://www.nationalgeographic.com/travel/article/greenland-last-place-explore-ancient-arctic-life> (consultado por última vez el 18/03/2024).
- Graugaard, Naja Dyrendom, and Amalie Ambrosius Høgfeldt. 2023. "Silenced Genocide: Why the Danish Intrauterine Device (IUD) Enforcement in Kalaallit Nunaat Calls for an Intersectional Decolonial Analysis". *Kvinder, køn & forskning* (2): 162–67. doi:10.7146/kkf.v36i2.137309.
- Stenbaek, Marianne. (1987). "Forty Years of Cultural Change among the Inuit in Alaska, Canada and Greenland: Some Reflections". *Arctic*, 40(4), 300–309.

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.